

Semesterbeskrivelse for Politik, Administration og Samfundsfag

**Aalborg Universitet
Forårssemesteret 2011**

Kære alle,

Velkommen til 2. semester af Politik & administration og Samfundsfagsuddannelsen. I har nu afsluttet fælles-semesteret og, selvom undervisningen i foråret er placeret på Strandvejen, så glæder vi os til for alvor at præsentere Jer for indholdet af netop Jeres uddannelse.

I vil i løbet af semesteret blive præsenteret for mange nye indtryk. Tre forelæsningsrækker, to øvelser i henholdsvis kvantitativ og kvalitativ metode, en 24-timers eksamen, et litteratursøgningskursus og et projekt-skrivningsforløb, der afsluttes med eksamen i slutningen af juni. Nedenstående semesterbeskrivelse introducerer til semesteret og giver Jer en række oplysninger om forårets forløb, der starter med en introduktion tirsdag d. 1. februar kl. 14:00 i Auditorium T.

Derudover vil vi gerne benytte lejligheden til at gøre Jer opmærksomme på studiets hjemmeside: <http://pas.samf.aau.dk/>

Vi håber, at I ser lige så meget frem til semesteret, som vi gør!

Lene Dalsgaard

Studieleder

lenedals@epa.aau.dk

Jacob J. Pedersen

Semester-koordinator

jacobjp@epa.aau.dk

Anne K. Jørgensen

Semester-sekretær

ajo@socsci.aau.dk

Indholdsfortegnelse

Forløbets formål	3
Praktiske oplysninger: Bogkøb og Moodle	4
Politisk sociologi: Del 1-6	5
Sociologiens hovedtemaer: Del 1-8	14
Videnskabsteori og samfundsvidenskabelig metode: Del 1-17	19
Litteratursøgningskursus	31
Projektarbejde i foråret	32

Forløbets formål

Forårets forløb har til formål at give Jer forståelse for centrale udviklingstendenser i forholdet mellem borgerne og de politiske institutioner i det senmoderne og globaliserede samfund. Det er således forløbets formål at styrke Jeres evne til systematisk at analysere politiske og sociale strukturer og processer, herunder at introducere til centrale begreber og analysestrategier fra den politiske sociologi.

Med henblik herpå følger I tre overordnede forløb i foråret:

- Politisk sociologi
- Sociologiens hovedtemaer
- Videnskabsteori og samfundsvidenskabelig metode

Forløbet i "Politisk sociologi" og "Sociologiens hovedtemaer" har begge til formål at styrke Jeres teoretiske forståelse, hvilket også er af stor betydning for projektskrivningen i foråret. Disse to forløb er placeret i de første tre uger af februar. Forløbet i "Videnskabsteori og samfundsvidenskabelig metode" løber fra slutningen af februar og det tilstræbes her, at forelæsningerne understøtter projekt-arbejdet.

Målt i ECTS indeholder forårets forløb følgende del-elementer:

Politisk sociologi	5 ECTS
Sociologiens hovedtemaer	5 ECTS
Videnskabsteori og samfundsvidenskabelige metoder	10 ECTS
<u>Problemorienteret projektarbejde</u>	<u>10 ECTS</u>
<u>I alt</u>	<u>30 ECTS</u>

Mere specifikke oplysninger om de respektive kurser og eksaminationen heraf findes senere i indeværende semesterplan.

Praktiske oplysninger: Bogkøb og Moodle

Der er et pensum knyttet til hver af de tre forelæsningsrækker i foråret. En stor del af dette er placeret i fem grundbøger, som vil være tilgængelige i boghandlen på basis. Det anbefales, at I anskaffer Jer disse inden studiestart.

Politisk sociologi:

- Faulks, Keith (1999): *Political Sociology - A Critical Introduction*. Edinburgh University Press.

Sociologiens hovedtemaer:

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts in Sociology*. McGraw-Hill College.
- Andersen, Heine (red.) (2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*. København: Hans Reitzels Forlag.

Videnskabsteori og samfundsvidenskabelige metoder:

- Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.) (2004): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag.
- Bryman, Alan (2008): *Social Research Methods*. 3. udgave. Oxford University Press.

Moodle:

Det er fortsat gældende i forårssemesteret, at I løbende forventes at orientere Jer på Moodle i forhold til diverse ændringer samt yderligere information, der stilles til rådighed herigennem. Det er således også her, at I finder de præcise tidspunkter for forelæsningerne.

Politisk sociologi: Del 1-6

Kurset i "Politisk sociologi" introducerer til den politiske sociologis klassiske og nyere hovedtemaer og centrale problemfelter med særligt fokus på

- politiske institutioner og deres funktionsmåde i det senmoderne samfund
- politisk kultur og dens betydning for politisk stabilitet/forandring og demokrati
- dannelse og forandring af politisk identitet

Målet med kurset er at give den studerende en grundlæggende viden om og overblik over den politiske sociologis klassiske og nyere hovedtemaer og centrale problemfelter med de dertil hørende teoridannelser og begrebsanvendelser.

Dernæst er ambitionen, at forelæsningserne skal kunne virke inspirerende i forhold til valg af projektemne. Vær således opmærksom på, at forårets valgte projektemne skal 'ligge inden for centrale udviklingstendenser og forandringer i politiske institutioner, politiske kulturer og politisk identitetsdannelse' (se mere om projektemne mv. senere i semesterplanen).

Kurset skal gøre den studerende i stand til, at:

- Gøre rede for (beskrive, sammenfatte og sammenligne) kernebegreber og centrale forståelser inden for den politiske sociologis hovedtemaer og centrale problemfelter
- Reflektere over og analysere en politisk sociologisk problemstilling eller tematik ved hjælp af en eller flere af den politiske sociologis grundbegreber og teoridannelser

Til kurset anvendes følgende grundbog:

- Faulks, Keith (1999): *Political Sociology - A Critical Introduction*. Edinburgh University Press.

Forelæsning 1: Introduktion til politisk sociologi og de centrale problemstillinger

v. Ditte Shamshiri-Petersen

Formålet med forelæsningen er at introducere til forløbet og til politisk sociologi. Hvad er politisk sociologi, hvilke perspektiver findes her indenfor, hvad er de grundlæggende problemstillinger og på hvilken måde forholder disse problemstillinger sig til andre centrale spørgsmål indenfor området politik og forvaltning? Efter en skitsering af kursets overordnede sigte, vil forelæsningen diskutere disse spørgsmål.

Litteratur:

- Faulks, Keith (1999) *Political Sociology. A Critical Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press. Kap. 1-2 (s. 11-50)
- Nash, Kate (2000) *Contemporary Political Sociology: Globalization, Politics, and Power*. Oxford: Blackwell Publishers. Kap. 1 (s. 1-46)

Supplerende litteratur:

- Togeby, Lise et al. (2003) *Magt og demokrati i Danmark*. Århus: Aarhus Universitetsforlag. Kap. 1-3 (s. 11-50
www.unipress.dk/docs/managed/9788779340725/Ebog.pdf)

Nogle power points vil være tilgængelige på Moodle efter forelæsningen.

Forelæsning 2: Klassiske og nyere tilgange til politisk sociologi - med særlig fokus på statens rolle, funktion – og magt

v. Jesper Møller Pedersen

Statens rolle og funktion er helt central for forståelsen af den politiske sociologi. I denne forelæsning kommer vi ind på en række klassiske og nyere perspektiver på staten, og vi ser på forskellige magtbegreber, mens vi kommer med eksempler, der kan hjælpe jer i projektskrivningen.

Litteratur:

- Faulks, Keith (1999) *Political Sociology. A Critical Introduction*, Edinburgh. Edinburgh University Press. Kap. 1-2 (s. 11-50) (genlæsning fra forelæsning 1)
- Thomsen, J.P.F. (2002) *Magt og Indflydelse*. Aarhus Universitetsforlag. Kap 1-4.

Nogle power points vil være tilgængelige på Moodle efter forelæsningen.

Forelæsning 3: Politiske identiteter, værdier og skillelinjer i senmoderniteten

v. Ditte Shamshiri-Petersen

Med udgangspunkt i en diskussion af det senmoderne samfund og dets karakteristika, beskriver forelæsningen udviklingen i politiske identiteter, værdier og skillelinjer. Hvad kendetegner politiske identiteter i senmoderniteten, hvilke sociale og værdimæssige forandringer er der forekommet og hvilken betydning har disse forandringer for indholdet af politikken og for de modsætninger, der udgør skillelinjer i samfundet? Dette er nogle af de spørgsmål, der adresseres.

Litteratur:

- Faulks, Keith (1999): *Political Sociology - A Critical Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press. Kap. 6 (s. 107-125)
- Gibbins, John R. & Reimar, Bo (1999) *The politics of Postmodernity. An introduction to Contemporary Politics and Culture*. London: Sage. Kap. 6 (s. 94-133)
- Christensen, Ann-Dorte (2004) "Politiske identiteter i senmoderniteten: Belyst gennem unge kvinders fortællinger om politik og identitet" i *Dansk Sociologi*, Vol. 15, Nr. 1, s. 31-43
(rauli.cbs.dk/index.php/danksociologi/article/viewFile/227/239)
- Togeby, Lise et al. (2003) *Magt og demokrati i Danmark*. Århus: Aarhus Universitetsforlag. Kap. 5 (s. 72-91,
www.unipress.dk/docs/managed/9788779340725/Ebog.pdf)

Supplerende litteratur:

- Goul Andersen, Jørgen et al (2007) *Det nye politiske landskab. Folketingsvalget 2005 i perspektiv*. Århus: Systime. Kap. 1 (s. 11-49).
- Giddens, Anthony (1991) *Modernitet og selvidentitet*. København: Hans Reitzels Forlag. Kap. 7 (s. 243-267)

- Gibbins, John R. & Reimar, Bo (1999) *The politics of Postmodernity. An introduction to Contemporary Politics and Culture*. London: Sage. Kap. 4-5 (s. 54-93)

Nogle power points vil være tilgængelige på Moodle efter forelæsningen.

Forelæsning 4: Udfordringer for staten og politiske institutioner i forandring

v. Jesper Møller Pedersen

Har de senere års forandringer undermineret staten? Det er et spørgsmål som vi forholder os kritisk til i denne forelæsning. Således gennemgås og diskuteres nogle af de udfordringer, som staten menes af stå overfor. Endvidere kommer vi mere generelt ind på, hvordan de politiske institutioners funktionsmåde forandres i det senmoderne samfund samt hvilke aktuelle udfordringer som velfærdsstaten menes at stå overfor. Vi trækker på eksempler, hvor staten og velfærdsstaten har gennemgået institutionelle forandringer igennem de senere år.

Litteratur:

- Faulks, Keith (1999): *Political Sociology - A Critical Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press. Kap. 3-5 (s. 53-103)
- Goul Andersen, Jørgen (2006) "Velfærdsstat og global konkurrence: Sætter globaliseringen den danske velfærdsmodel under pres?", i *Økonomi og Politik*, Vol. 79, Nr. 1, (s. 20-41).
- Peters, B. Guy & Jon Pierre (2006) "Governance, Government and the State", s. 209-222 i Hay, Colin, Michael Lister & David March (2006) *The State*, Houndmills: Palgrave Macmillan.

Supplerende litteratur:

- Nash, Kate (2000). *Contemporary Political Sociology: Globalization, Politics, and Power*: Blackwell Publishers, kap. 2.
- Goul Andersen, Jørgen (2006). *Immigration and the Legitimacy of the Scandinavian Welfare State: Some Preliminary Danish Findings*: AMID Working Paper Series, 53/2006. Findes på <http://www.amid.dk/pub/index.html>

- Kaspersen, Lars Bo & Loftager, Jørn (red.) (2009) *Klassisk og moderne politisk teori*. København: Hans Reitzels Forlag. Kap. 55 (s. 1002-1017)

Nogle power points vil være tilgængelige på Moodle efter forelæsningen.

Forelæsning 5: Forandringer i politisk kultur, medborgerskab og deltagelse

v. Ditte Shamshiri-Petersen

Hvordan ser det ud med danskernes deltagelse i de politiske partier, foreninger mv., hvilke nye måder at tage del i demokratiet på er fremkommet, og er den politiske interesse i Danmark generelt på retur? Dette er nogle af de spørgsmål, som forelæsningen berører. Med udgangspunkt i institutionelle og sociale forandringer er det sigtet at præsentere og diskutere begreberne politisk kultur, medborgerskab og deltagelse i en senmoderne kontekst. Hvordan skal vi forstå disse begreber, hvilke grundvilkår opererer de under og hvilke forandringer har de gennemgået over tid? Således sætter forelæsningen også fokus på empiriske forandringer i den politiske kultur i Danmark og i menneskers måde at deltage i politik på.

Litteratur:

- Faulks, Keith (1999): *Political Sociology - A Critical Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press. Kap. 6-8 (s. 107-162)
- Goul Andersen, Jørgen (2004) *Et ganske levende demokrati*. Århus: Aarhus Universitetsforlag. Kap. 2 (s. 15-38,
<http://www.unipress.dk/docs/managed/9788779340503/Ebog.pdf>)

Supplerende litteratur:

- Goul Andersen, Jørgen (2004) *Et ganske levende demokrati*. Århus: Aarhus Universitetsforlag. Kap. 3 (s. 39-57,
www.unipress.dk/docs/managed/9788779340503/Ebog.pdf)
- Togeby, Lise et al. (2003) *Magt og demokrati i Danmark*. Århus: Aarhus Universitetsforlag. Kap. 4 (s. 53-71,
www.unipress.dk/docs/managed/9788779340725/Ebog.pdf)
- Kaspersen, Lars Bo & Loftager, Jørn (red.) (2009) *Klassisk og moderne politisk teori*. København: Hans Reitzels Forlag. Kap. 58 (s. 1050-1067)

Nogle power points vil være tilgængelige på Moodle efter forelæsningen.

Forelæsning 6: Vælger- og partiadfærd samt mediernes rolle

v. Ditte Shamshiri-Petersen

Hvorfor stemmer vælgerne som de gør, hvad gør partierne for at tiltrække sig stemmer - og hvilken rolle spiller medierne? I forlængelse af foregående forelæsnings fokus på demokrati og deltagelse i senmoderniteten, præsenterer denne forelæsning forskellige teoretiske og analytiske perspektiver på henholdsvis vælgernes og partiernes adfærd og forandringer heri. Særligt fokus vil der være på samspillet mellem de to samt deres muligheder for at påvirke hinanden. Dette sættes i henhold til en diskussion af mediernes indflydelse på politiske holdninger, beslutningsprocesser og den politiske dagsorden hos såvel partier som vælgere.

Litteratur:

- Faulks, Keith (1999): *Political Sociology - A Critical Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press. Genlæs kap. 8 (s. 143-162)
- Kaspersen, Lars Bo & Loftager, Jørn (red.) (2009) *Klassisk og moderne politisk teori*. København: Hans Reitzels Forlag. Kap. 6 (s. 1188-1206)
- Togeby, Lise et al. (2003) *Magt og demokrati i Danmark*. Århus: Aarhus Universitetsforlag. Kap. 10 og 12 (s. 177-193 og 212-229, www.unipress.dk/docs/managed/9788779340725/Ebog.pdf)

Supplerende litteratur:

- Shamshiri-Petersen, Ditte (2010) *Holdnings- og partiskift blandt danske vælgere på basis af paneldata*. Ph.d.-afhandling ved Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning, Aalborg Universitet (uddrag af teorikapitel s. 1-11)
- Goul Andersen, Jørgen et al (2007) *Det nye politiske landskab. Folketingsvalget 2005 i perspektiv*. Århus: Systime. Kap. 1 (s. 11-49)

Nogle power points vil være tilgængelige på Moodle efter forelæsningen.

Sociologiens hovedtemaer: Del 1-8

Formålet med kurset er at give den studerende en grundlæggende viden om og overblik over sociologiens klassiske og nyere hovedtemaer og centrale problemfelter med de dertil hørende teoridannelser og begrebsanvendelser.

Med dette formål for øje introducerer kurset til et bredt udvalg af sociologiens klassiske og nyere hovedtemaer og centrale problemfelter og de dertil hørende teoridannelser og begrebsanvendelser. Kursets målsætning er, at den studerende kan:

- Gøre rede for (beskrive, sammenfatte og sammenligne) kernebegreber og centrale forståelser inden for sociologiens hovedtemaer og centrale problemfelter
- Reflektere over og analysere en aktuel sociologisk problemstilling eller tematik ved hjælp af en eller flere af sociologiens teoretiske grundpositioner og dertil hørende begrebsapparat

I modsætning til de to andre forelæsningsrækker følger I dette kursus sammen med studerende fra sociologi-uddannelsen. Dette er således forklaringen på, at der vil være flere i auditorium T end ellers til disse forelæsninger.

Til kurset anvendes følgende grundbøger:

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts in Sociology*. McGraw-Hill.
- Andersen, Heine (red.) (2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*. Hans Reitzels Forlag, København.

Forelæsning 1: Introduktion til sociologien som videnskab – ophav, hovedpersoner mv

v. Lars Skov Henriksen

Litteratur:

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Introduktion + kapitlerne 1, 2 og 3
- Andersen, Heine (red.)(2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 1

Forelæsning 2: Kultur og subkultur

v. Sune Qvotrup Jensen

Litteratur:

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 7
- Andersen, Heine (red.)(2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 14

Forelæsning 3: Sociale strukturer på mikroniveau – grupper, interaktion, roller

v. Anja Jørgensen

Litteratur:

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 8
- Andersen, Heine (red.)(2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 3

Forelæsning 4: Sociale strukturer på makroniveau – sociale systemer og institutioner

v. Lars Skov Henriksen

Litteratur:

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 9
- Andersen, Heine (red.)(2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 2

Forelæsning 5: Socialisering

v. Anja Jørgensen

Litteratur:

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 10
- Andersen, Heine (red.)(2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 9

Supplerende litteratur:

- Ottesen, Mai Heide m.fl.: *Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2010*. Socialforskningsinstituttet. Rapport 10:20. Kan downloades på:
<http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=4681&Action=1&NewsId=2698&PID=9267>

Forelæsning 6: Social differentiering, ulighed og klasse

v. Trond Beldo Klausen

Litteratur:

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 12 + 13
- Andersen, Heine (red.)(2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 5

Forelæsning 7: Social afvigelse og social kontrol

v. Lars Skov Henriksen

Litteratur:

- McIntyre, Lisa J. (2007): *The Practical Skeptic – Core Concepts In Sociology*: Kapitel 11 + 14
- Andersen, Heine (red.)(2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 16

Forelæsning 8: Social forandring + opsamling

v. Lars Skov Henriksen

Litteratur:

- Andersen, Heine (red.)(2011): *Sociologi – en grundbog til et fag*: Kapitel 19

Eksamen: Kurset eksamineres med en individuel skriftlig 24-timers prøve, der bedømmes med intern censur efter 7-trins karakterskalaen. Eksamensspørgsmålet udleveres mandag d. 21. februar kl. 10 via Moodle – og besvarelsen af opgaven afleveres i tre printede (dvs. *ingen* elektronisk aflevering) eksemplarer senest onsdag d. 22. februar kl. 10:00 til sekretær Anne Jørgensen. Eksamensopgaven besvares på baggrund af kursets pensum. Opgavebesvarelsen må maksimalt have et omfang på 2000 ord, inklusiv noter og litteraturhenvisninger. Omfanget angives på opgavens forside, hvor der også angives studienummer.

Obligatorisk forside, der skal benyttes ved aflevering, downloades via Moodle.

Vær desuden opmærksom på, at det er vigtigt, at I afleverer en besvarelse af den pågældende eksamensopgave. Der udbydes, forud for starten af 3. semester, re-eksamen / syge-eksamen i sociologiens hovedtemaer. Det er dog alene muligt at tage denne eksamen, såfremt man opfylder et af følgende to kriterier:

1. At der foreligger en lægeerklæring, der giver en gyldig grund til, at man ikke afleverede en besvarelse af den stillede opgave d. 22. februar. Og herigennem er berettiget til syge-eksamen.
2. At den stillede opgave (d. 21.-22. februar) er afleveret, men bedømt med en ikke bestået karakter (-3 eller 00). Man er herigennem berettiget til at deltage i re-eksamen.

Videnskabsteori og samfundsvidenskabelig metode: Del 1-17

Kurset introducerer til samfundsvidenskabelige metoder, metodologiske grundpositioner og de dertil hørende videnskabsteoretiske forståelser, forudsætninger og grundbegreber, herunder designtyper, forklaringstyper, indhold i og forskel på kvalitative og kvantitative metoder, værdier i samfundsforskningen samt introduktion til tabellæsning og anvendelse af databaser.

Målet er at give den studerende en grundlæggende viden om og overblik over samfundsvidenskabelige metoder, metodologiske grundpositioner og de dertil hørende videnskabsteoretiske forståelser og grundbegreber. Herigennem er kurset en væsentlig forudsætning for forårets projekt-arbejde. Der indgår to øvelser i forelæsningsrækken, som der orienteres nærmere om på et senere tidspunkt.

Det er hensigten, at kurset gør den studerende i stand til at:

- Gøre rede for (beskrive, sammenfatte og sammenligne) forskellige typer af design og metoder og skitsere sammenhængen mellem problemstilling, teori, design, metode og analyse
- Gøre rede for grundlæggende forskelle og ligheder mellem forskellige videnskabsteoretiske og metodologiske positioner
- Gøre rede for muligheder og begrænsninger ved forskellige typer af design og metoder i relation til en given problemstillings karakter, herunder forskelle på kvantitative og kvalitative forskningsstrategier og deres respektive styrker og svagheder
- Vurdere kvaliteten og troværdigheden af andres undersøgelser på baggrund af deres valg og brug af metode i et kildekritisk øjemed
- Anvende videnskabsteoretiske og metodiske tilgange i praksis på en selvvalgt problemstilling

Til kurset anvendes følgende grundbøger:

- Bryman, A. (2008): *Social Research Methods*. 3. udg. Oxford University Press.
- Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.) (2004): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag.

Forelæsning 1: Introduktion til videnskabsteori og samfundsvidenskabelige metoder i politologien

v. Jan Holm Ingemann

Denne første forelæsning falder i to dele. I den første del gives en generel introduktion til kurserne i videnskabsteori og metode – foruden videnskabsteori er det design, kvantitativ metode og kvalitativ metode. I denne del vil kursusforløbet og dets indhold kort blive gennemgået med fokus på overblik over, og sammenhæng mellem, kursets dele.

I den anden del vil vi koncentrere os om videnskabsteori og forholde os til spørgsmål som:

- *Hvad er videnskabsteori?*
- *Hvad kan den bruges til?*
- *Hvorfor skal vi bruge tid på den?*

Litteratur:

- Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.) (2004): *Videnskabsteori i Samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag. "Introduktion" (p. 7 ff.) + kapitel 16

Forelæsning 2: Metafysik, idealisme og realisme

v. Jan Holm Ingemann

I denne forelæsning introduceres væsentlige, ”klassiske” videnskabsfilosofiske positioner, med særlig vægt på de realistiske, og de søges sat ind i et udviklingshistorisk perspektiv. Endvidere introduceres væsentlige, videnskabsfilosofiske begreber og diskussioner med fokus på sådanne, der også har nutidig relevans. Vi vil herunder også tage et første kritisk blik på begrebet sandhed.

Litteratur:

- Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.) (2004): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 1 + 2 + pp. 185-206

Forelæsning 3: Hvad er et forskningsdesign?

v. Thomas Engel Dejgaard

Forskningsdesignet er det skelet, som et forskningsprojekt bygges op om og i denne forelæsning vil opmærksomheden være rettet mod at vise, hvad et forskningsdesign er og hvad det bruges til i forskningen, såvel som i projektarbejdet.

Litteratur:

- Hellevik, Ottar (2009): *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. 7. udgave, 4. oplag. Universitetsforlaget, pp. 87-112 (25 sider).

Forelæsning 4: Typer af forskningsdesign

v. Thomas Engel Dejgaard

Denne forelæsning vil præsentere de mest almindelige og anvendte typer af forskningsdesign: Det eksperimentelle design, tværsnitsdesignet, det longitudinale design, case-designet og det komparative design. Disse design-typer vil blive eksemplificeret og sat i forhold til anvendelse i projektarbejdet.

Litteratur:

- = Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp 29-64 (36 sider)

Forelæsning 5: Den kvantitative metode + udtræk af stikprøve

v. Thomas Engel Dejgaard

Denne forelæsning har to centrale omdrejningspunkter. Det første er, hvad der karakteriserer kvantitative metoder og hvordan bedrives god forskning med kvantitative metoder. Med andre ord skal vi se på validitet (gyldighed) og reliabilitet (pålidelighed) i forhold til kvantitative metoder. Det andet omdrejningspunkt er sampling af stikprøver, dvs. hvordan udvælges de respondenter, der skal indgå i en undersøgelse for at sikre, at pålideligheden og gyldigheden er god.

Litteratur:

- = Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 139-190 (52 sider)

Forelæsning 6: Realisme i nutidig belysning

v. Jan Holm Ingemann

I forlængelse af forelæsning 2 skal vi arbejde med positioner, der kan have særlig interesse for nutidigt arbejde med økonomi, politik og forvaltning. Vi vil i særlig grad beskæftige os med kritisk realisme, men også se lidt nærmere på positioner, der tager afsæt i systemteori.

Litteratur:

- = Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.) (2004): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 3 + 4

Forelæsning 7: Spørgeskemaet som metode

v. Thomas Engel Dejgaard

Hvordan konstrueres et spørgeskema (survey) mest hensigtsmæssigt i forhold til at besvare undersøgelsesspørgsmålet, set i lyset af de rammer, der er for undersøgelsen? Vi kommer til at se nærmere på typer af surveys: Post-omdelt, telefon-interview, webbaseret mv.. Derudover skal vi se på, hvordan man kommer fra teoretisk begreb til spørgsmål i surveyen, dvs. operationalisering. Herunder ser vi også på spørgsmålsformuleringer og typer af spørgsmål. Der fokuseres i forelæsningen både på at gøre den studerende i stand til selv at kunne designe surveys, men også på at gøre den studerende i stand til at forholde sig kritisk til surveys udført af andre.

Litteratur:

- = Bryman, Alan (2008): *Social Research Methods*. Third Edition. Oxford University Press, pp. 191-252 (62 sider)

Forelæsning 8: Analyse af kvantitative data

v. Thomas Engel Dejgaard

Vi skal i denne forelæsning se på, hvordan man kan analysere på kvantitative data og på, hvilke forudsætninger der er for at kunne udføre analyserne og ikke mindst, hvordan man skal fortolke sine resultater. Derfor kommer vi til at se på måleniveauer, univariat analyse (en variabel), bivariat analyse (to variable), multivariat analyse (mere end to variable) og herunder typer af sammenhænge og korrelationskoefficienter.

Litteratur:

- Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 313-338 (26 sider)

Supplerende litteratur:

- Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 294-312.

Forelæsning 9: Introduktion til databehandling og analyse med SPSS

v. Thomas Engel Dejgaard

Denne forelæsning vil gennemgå de mest basale funktioner ved statistikprogrammet SPSS. Det vil således blive gennemgået, hvordan programmet fungerer og de mest anvendte funktioner vil blive præsenteret. Det vil være dataredigering, så som kodning og rekodning, samt enkelte deskriptive analyser (frekvenstabeller og krydstabeller mv.).

Det er en fordel at have en computer med til forelæsningen, hvor SPSS er installeret, da man således vil kunne følge med på egen computer. Det er dog ikke nogen forudsætning for at følge med i forelæsningen. SPSS kan hentes via denne hjemmeside: <http://spss.software.aau.dk/>, men det kræver at man er logget på som bruger af AAU's netværk.

Der vil muligvis blive lagt mere litteratur ud til kurset på Moodle i forbindelse med forelæsningen. Den litteratur, der evt. ligges ud, skal fungere som yderligere hjælp til at anvende SPSS.

Litteratur:

- Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, pp. 339-362 (24 sider).

Øvelse v. Thomas Engel Dejgaard

Forelæsningen efterfølges af en øvelse, hvor nogle af opgaverne skal løses med SPSS. Nærmere information følger senere.

Forelæsning 10: Samfundsvidenskab som fortolkning og forståelse

v. Jan Holm Ingemann

Efter primært at have undersøgt realistiske positioner, og deres potentiale i samfundsvidenskab, vender vi os nu til positioner, der har en anden karakter, fordi de baserer sig på en ontologi om, at samfundsvidenskab er noget særligt, og at samfundet derfor må basere sig på en særlig epistemologi. I denne forelæsning vil vi i særlig grad beskæftige os med positioner, der tager afsæt i hermeneutik.

Litteratur:

- Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.) (2004): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 9 + pp. 297-300 n.
- Bryman, Alan (2008): *Social Research Methods*. Third Edition. Oxford University Press, kapitel 24 + 25 (forudsættes kun læst cursorisk)

Forelæsning 11: Introduktion til kvalitative metoder og undersøgelser

v. Karen N. Breidahl

I denne forelæsning gives der en overordnet introduktion til den samfundsvidenskabelige kvalitative metode og der gives konkrete eksempler på forskellige kvalitative undersøgelser. Endvidere går der i dybden med relationen mellem forskningsdesign og kvalitative metoder.

Litteratur:

- Bryman, Alan (2008): *Social Research Methods*. Third Edition. Oxford University Press, kapitel 16, s. 365-400
- Antoft, Rasmus & Heidi Houlberg Salomonsen (2007): "Det kvalitative casestudium" i Antoft, Rasmus, m.fl.: *Håndværk og horisonter, Tradition og Nytænkning i Kvalitativ metode*, Syddansk Universitetsforlag, s. 29-57.

Forelæsning 12: Dokumenter: Relevans, indsamling og analyse

v. Karen N. Breidahl

I denne forelæsning introduceres brugen af dokumenter som metode, herunder indsamling og analyse heraf. Herudover gives der en kort introduktion til diskursanalysen.

Litteratur:

- Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, kapitel 21, s. 514-536
- Jørgensen, Marianne Winther og Louise Phillips (1999): Diskursanalyse som teori og metode, s. 7-23.

Forelæsning 13: Postmoderne positioner om samfundsvidenskab 1

v. Jan Holm Ingemann

Vi er igen i det videnskabsteoretiske domæne, hvor vi fortsætter i sporet, der antager samfundsvidenskab som et felt, hvor særlige ontologiske og epistemologiske forhold gør sig gældende. Vi vil ved forelæsningen sætte særligt fokus på, hvad sådanne positioner får af betydning for sandhed og metode.

Litteratur:

- Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.) (2004): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 10 + pp. 255m-274 + kapitel 13

Forelæsning 14: Postmoderne positioner om samfundsvidenskab 2

v. Jan Holm Ingemann

I fortsættelse af lektion 13 vil vi ved forelæsningen sætte særligt fokus på konstruktivisme, dens metodiske implikationer samt diskutere, om en syntese mellem realisme og idealisme er mulig.

Litteratur:

- Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.) (2004): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 10 + pp. 255m-274 + kapitel 13

Forelæsning 15: Det kvalitative interview

v. Iben Nørup

I denne forelæsning introduceres det kvalitative interview. Vi ser på, hvad det kvalitative interview er og hvilke typer af kvalitative interviews, der findes. Vi ser også på, hvordan kvalitative interviews tilrettelægges, udføres og registreres samt på interviewerens rolle under interviewet. Vi berører også, hvordan man udvælger relevante informanter.

Litteratur:

- Bryman, Alan (2008): *Social Research Methods*. Third Edition. Oxford University Press, kapitel 18, s. 435-471
- Riis, Ole (2005): *Samfundsvidenskab i praksis – introduktion til anvendt metode*. Hans Reitzels Forlag. Kapitel 6: Hvordan kan man interviewe? s. 99-120.

Forelæsning 16: Analyse af kvalitative data

v. Iben Nørup

Denne forelæsning handler om, hvordan kvalitativt materiale kan analyseres. Vi ser på, hvad det vil sige at analysere kvalitativt materiale og på hvilke strategier og teknikker, der kan anvendes i analysearbejdet, eksempelvis kodning. Vi berører også, hvordan databehandlingsprogrammer, som eksempelvis Nvivo, kan anvendes som et redskab til at kode og analysere kvalitativt datamateriale.

Litteratur:

- = Bryman, Alan (2008): Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press, kapitel 22, s. 537-563

- = Riis, Ole (2005): Samfundsvidenskab i praksis – introduktion til anvendt metode. Hans Reitzels Forlag. Kapitel 8: Hvordan kan man analysere materialets indhold? s. 149-173.

Øvelse v. Iben Nørup

Forelæsningen efterfølges af en øvelse. Nærmere information følger senere.

Forelæsning 17. Videnskabsteori, metode og projektarbejde – en opsamling

v. Jan Holm Ingemann

I denne afsluttende forelæsning er det ambitionen at afrunde kurset gennem en opsamlende diskussion af de vigtigste begreber og store spørgsmål, som vi har beskæftiget os med. Vi vil i denne forbindelse lade de forskellige positioner gå i diskussion med hinanden samt genoverveje relationerne til design og metode. Afslutningsvis skal det diskuteres, hvorledes videnskabsteori hensigtsmæssigt kan optræde som et rum for kritisk refleksion i forbindelse med projektarbejde.

Litteratur:

- Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.) (2004): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 16

Eksamen: Kurset eksamineres i sammenhæng med projekt-arbejdet (se senere).

Litteratursøgningskursus

Efter gruppedannelsen afholdes i samarbejde med Aalborg Universitetsbibliotek (AUB) et litteratursøgningskursus. Kravet til den litteratur, som Jeres projekter baserer sig på, skærpes løbende igennem Jeres studieforløb og det er bl.a. af denne grund vigtigt, at I får skærpet Jeres evner til at fremskaffe dén relevante og rigtige litteratur hurtigt og effektivt.

Kurset er *ikke* en gentagelse af det frivillige kursus, som blev udbudt i efteråret. Formen på forårets kursus er således væsentligt anderledes. Kurset vil have en varighed af cirka 1 time og tage form af et møde mellem gruppens medlemmer og en bibliotekar tilknyttet AUB. I vil her få mulighed for at diskutere de steder, hvor I har søgt (eller planlægger at søge litteratur) og få konkret inspiration til yderligere steder, hvor litteratur med fordel kan fremskaffes.

Kurset forventes afholdt i uge 9. Det præcise tidspunkt for kurset vil fremgå af semesterplanen på Moodle på et senere tidspunkt og vil blive endeligt præciseret efter gruppedannelsen.

Projektarbejde i foråret

Projektarbejdet i foråret 'skal ligge inden for centrale udviklingstendenser og forandringer i politiske institutioner, politiske kulturer og politisk identitetsdannelse'. Her indenfor er målsætningen 1. dels at give den studerende grundlæggende færdigheder i at analysere en selvvalgt politisk sociologisk problemstilling, 2. dels at give den studerende videregående kompetencer til at tilrettelægge og gennemføre et problemorienteret projektarbejde i en gruppe

Læringsmålene for projektrapporten er, jfr. studieordningen, at den studerende kan:

- redegøre for udvalgte og for projektet centrale udviklingstendenser og forandringer i politiske institutioner, politiske kultur og politisk identitetsdannelse
- identificere og argumentere for centrale tilgange, begreber og teorier fra politisk sociologi, der kan anvendes i en analyse af en selvvalgt problemstilling
- demonstrere færdighed i at dokumentere, begrunde og afgrænse en selvvalgt problemstilling
- demonstrere færdigheder i at begrunde valg af litteratur, herunder teorier, begreber og empiriske undersøgelser af relevans for problemstillingen
- gennemføre en analyse af problemstillingen, herunder fortolke og anvende de valgte tilgange, metoder, teorier og empiriske undersøgelser
- inddrage relevante videnskabsteoretiske og metodologiske overvejelser i projektarbejdet
- demonstrere færdigheder i at formidle resultatet af analysen i et klart og korrekt sprog, der samtidig overholder videnskabelige konventioner med hensyn til dokumentation i tekst (inklusiv grafer og tabeller), litteraturliste og noteapparat
- demonstrere kompetencer til at tilrettelægge og gennemføre et problemorienteret projektarbejde i en gruppe

Gruppedannelse, gruppearbejde og vejledere

Gruppedannelsen foregår fredag d.18. februar kl.10.00-16.00 og starter i auditorium T. kl. 10:00. Alle studerende bedes møde op. I tilfælde af sygdom på gruppedannelses-dagen bedes I sende en mail til jacobjp@epa.aau.dk (med navn og studienummer) og evt. overveje at give en medstuderende fuldmagt, hvis I ved, at I ønsker at være i gruppe med vedkommende.

Gruppedannelsen er dels en faglig proces, hvor man søger et fælles interesseområde, som man ønsker at arbejde med i foråret, men, som I har erfaret i efteråret, er det i høj grad også en social proces. Begge dele bør tages med i gruppedannelsesovervejelserne. Udover at undersøge hvorvidt I har en fælles interesse for et givent emne, så opfordres I derfor også til at diskutere ambitioner. Dette kan i praksis være svært at konkretisere, men diskuter det i så fald med udgangspunkt i forventninger til arbejdsindsats i projektperioden.

Såfremt nogle af Jer laver aftaler forud for d. 18. februar, er det fortsat vigtigt, at I deltager i gruppedannelsen på selve dagen. Vær desuden opmærksom på, at en gruppe først kan lukke sig og trække sig ud af gruppedannelses-processen, når der er seks medlemmer. Dette sker ved, at gruppens medlemmer udfylder en projektgruppe-seddel (som udleveres d. 18. februar).

Yderligere informationer følger i forbindelse med introduktionen til semesteret d. 1. februar og ved opstarten d. 18. februar. Hold Jer desuden orienteret på Moodle for evt. yderligere informationer.

Vejledning samt klynge- og seminaraktiviteter

Efter gruppedannelsen er der i uge 8 afsat tid til, at hver enkelt gruppe kan arbejde videre med deres respektive emner. Dette arbejde skal udmønte sig i et projektpapir (et skriftligt produkt på 1-3 sider), hvori der nærmere redegøres for projektgruppens foreløbige tanker og overvejelser om forårets projekt.

Projektpapiret skal bl.a. indeholde:

- gruppens foreløbige overvejelser om interessante emner og mulige problemformuleringer.
- gruppens foreløbige overvejelser om, hvordan det pågældende spørgsmål ville kunne analyseret. Kvantitativ (fx via eksisterende spørgeskemadata), kvalitativt (fx via analyse af artikler, kvalitative interviews eller andet) eller på anden vis.
- en liste over søgeord (på dansk og engelsk), som gruppens systematiske søgning efter litteratur har taget udgangspunkt i. Samt angivelse af, hvor der evt. *systematisk* er blevet søgt litteratur.
- i forlængelse heraf en liste over den relevante litteratur, som gruppen har kunnet identificere på dette tidspunkt i processen (opsat med fulde bibliografiske data).

Ovenstående papir afleveres d. 28ende februar – senest kl. 10:00 (jfr. semesterplanen). Projektpapiret har tre formål. For det første danner papiret udgangspunkt for klyngeopdeling og vejledertildeling. For det andet indgår det i det litteratursøgningskursus, som afholdes i samarbejde med AUB. For det tredje sikrer det, at de nydannede grupper kommer hurtigt i gang med projektskrivningsprocessen.

Det er dog samtidig afgørende at understrege, at projektplanen ikke er bindende i forhold til det videre projektarbejde.

Vejledningen igennem semesteret kan finde sted i klynger – dvs. flere grupper får vejledning på samme tid – men kan også gives gruppevis. Det er vejlederen, som afgør, hvilken type vejledning, der i de givne faser i projektarbejdet, er mest hensigtsmæssig. Klyngen er derudover den organisatoriske ramme for afholdelse af to statusseminarer. Disse har deltagelse af vejleder, opponentervejleder samt evt. en eller flere opponentergrupper (alt afhængig af vejlederens retningslinjer).

Tidspunkt for disse seminarer fremgår af semesterplanen. Nærmere besked om organisering, indhold og krav til disse seminarer meddeles via Moodle, når tiden nærmer sig. Det understreges dog på forhånd, at status-seminarerne ikke mindst har til hensigt at sikre, at Jeres projekter i fyldestgørende udstrækning inddrager de nødvendige videnskabsteoretiske aspekter. I vil således opleve, at en intensiv indsats i forhold til forelæsningserne i videnskabsteori er en forudsætning for de to statusseminarer. Nærmere oplysninger om, hvorledes videnskabsteori helt konkret indgår i statusseminar 1 og statusseminar 2 følger på Moodle på et senere tidspunkt.

Forslag til projektemner

Rammen for udarbejdelsen af projektet er centrale udviklingstendenser og forandringer i politiske institutioner, politiske kulturer og politisk identitetsdannelse. Dette skal forstås relativt bredt og åbner op for mange forskelligartede problemstillinger. Som input til emnevalg er der nedenfor angivet en liste med mulige problemstillinger. Listen er kun en appetitvækker og det forventes ikke, at man vælger et emne fra listen.

- Fra welfare til workfare: Forandringer i social- og aktiveringspolitikken, introduktionen af nye individuelle handleplaner. Årsager og konsekvenser.
- Økonomiske incitamenter i 'produktionen' af velfærdsydelser.
- Institutionelle forandrings betydning: Har kommunalreformen svækket demokratiet?
- Individualisering af velfærdsstaten? Hvad betyder individualisering for indretningen af velfærdsstaten. Kan man se tegn på nye former for tilbud, der imødekommer individualiserede behov?
- Kønsidentitet i forandring. Hvordan forandres kønnes forhold til hinanden, og giver det sig udtryk i politiske forskelle eller forskelle fx på arbejdsmarkedet?
- Nye former for ulighed? Er vi nået til et samfund, hvor alle mere eller mindre er frie til at vælge deres egen identitet, eller kan vi se nye former for ulighed vokse frem?
- Kontrol af offentlige ansatte: f.eks. i uddannelsesinstitutioner og ældrepleje. 'Stopurstyranni' eller effektivitetsfremmende?
- Nye deltagelsesformer og forandringer i medborgerskab (fx brugerdemokrati, politisk forbrug). Fagforeningerne i det senmoderne samfund: interessepolitik eller serviceorganer?

- Nye sociale bevægelser (Greenpeace, Danmarks Naturfredningsforening, ATTAC). Hvad er disse bevægelser udtryk for. Er de ens, eller peger de på forskellige udviklingstendenser i samfundet? Og hvad betyder de for de politiske beslutninger?
- Globale sociale bevægelser, fx Attac, Hitz-but-tahrir. Hvordan og hvorfor opstår globale sociale bevægelser, og hvilke konsekvenser har de for den globale politiske dagsorden.
- Terror som krise i det senmoderne samfund?
- Globalisering. Hvad er det og hvordan påvirker det det danske samfund?
- Partiernes forandring og eventuelle krise? Hvordan kan vi forstå medlemstallenes fald i de "gamle partier", og hvordan kan partierne forandre sig, hvis de skal "overleve" i det senmoderne samfund?
- Nye politiske skillelinjer og vælgeradfærd. Hvordan forandres indholdet af politikken i takt med samfundets forandringer. Ser vi nye emner dukke op, eller er det mere end myte end realitet?
- Politiske enkeltsager - bliver de mere dominerende og hvad betyder det for politikformuleringen?
- Politiske protester (fx skolelukninger eller demonstrationer mod globalisering). Hvad driver mennesker til at protestere mod konkrete politiske beslutninger, og har det nogen effekt?
- Politisk mobilisering og digitale medier (eks. Ungdomshuset – Obahma – politiske partier)
- Medier og politik. Nye kommunikationsformer og konsekvenser for politikken?
- Populisme og højreekstremisme.

Projektets omfang og eksamen

Hver gruppes rapport må maksimalt fylde 80 normalsider á 2400 tegn. Sidetallet er inkl. litteraturliste, eventuelle bilag, procesdel, osv. Vær derudover opmærksom på, at I – tilsvarende efterårssemesteret – selv er ansvarlige for trykningen af projektet i det nødvendige antal eksemplarer.

Kurserne i "Politisk sociologi" og "Videnskabsteori og samfundsvidenskabelige metoder i politologien" samt det udarbejdede projekt evalueres ved en mundtlig prøve ved semesterafslutning. Prøven er individuel og tager udgangspunkt i projektrapporten og en mundtlig fremlæggelse efterfulgt af diskussion med inddragelse af pensum. Prøven bedømmes efter 7-trins karakterskalaen med ekstern censur.

Forud herfor afholdes der et projekt-seminar, hvor I – i lighed med projekt-seminariet i januar 2010 – har mulighed for at mødes med Jeres vejledere forud for eksamen. Nærmere oplysninger herom følger på et senere tidspunkt.

Projektet afleveres senest tirsdag d. 8. juni kl. 10:00 i tre eksemplarer til sekretær Anne Jørgensen. Eksamen forventes afholdt i uge 25-26.

Nærmere oplysninger følger senere.